

%13,3: Goia jo du euskararen erabilerak

JOAN DEN ASTEAN Soziolinguistika Klusterrak Euskal Herriko Kale-Neurketaren emaitzak azaldu zituen. Neurketa 2011ko udazkenean egin zuten, Euskal Herriko 97 udalerritan. Kalean entzundako elkarrizketen %13,3 izan ziren euskaraz. Klusterraren arabera, kaleko euskararen erabilerak goia jo du, bai behintzat egungo baldintza soziolinguistikoak aldatzen ez badira. Hots, erabilerak gora egingo du baldin eta euskal hiztun kopuruak nabarmen gora egiten badu, eta aldi berean, euskaldun horiek egunero-

ko harremanetan euskara erabiltzeko aukera gehiago badute. 1989an ehuneko %10,8 izan zen eta orduz geroztik lortu den datu onena 2006koa da: %13,7. 2011n 2001eko ehuneko bera lortu da: 13,3.

Azken hamarkadako geldialdia kezkatzekoa da, eta aldi berean, euskaldunek euskararekiko duten atxikimendua poztekoa. Kontuan hartzen badugu euskal herritarren %33k euskaraz dakiela, kalkulu estatistikoek diote erabilerak %7,7koa beharko lukeela izan, eta Euskal Herriko batez besteko tasa 13,3koa da.

Hausnarketa uztailearen 16an eta 17an, Donostian

Soziolinguistika Klusterrak EHUko Udako Ikastaroak baliatuko ditu Euskal Herriko Kale-Neurketaren emaitzak aztertzeko. 2011ko datuak eskuan dituztela, kale erabileraren bilakaeraz, egoeraz eta joeraz gogoeta egingo dute.

Beste hizkuntzek egin dute gora

Euskararen, frantsesaren eta gaztelaniaren erabilerak hainbat puntu egin dute behera 2006tik 2011ra. Lehenak, esan dugun moduan, lau hamarren, eta beste biek 0,6 puntu. Aldiz, bestelako hizkuntzek egin dute gora lau urteko epean. 2006an hasi ziren kale neurketetan bestelako hizkuntzak aintzat hartzen eta orduan elkarrizketen %2,6 izan ziren euskara, gaztelania eta frantsesa ez diren hizkuntzetan. 2011n %3,7 da datua. Bilboko, Gasteizko eta Iruñeko adibideak deigarriak dira, hiru hiriburuetan euskaraz baino gehiago entzuten delako beste hizkuntzetan (gaztelania albo batera utzita, noski).

Biztanle gehienak zonalde erdaldunenean bizi dira

Euskararen ezagutza %25 baino gutxiagokoa den eremuetan Euskal Herriko biztanleen %70 bizi da. Erabilerak %3koa da. Klusterrak garbi adierazi duen moduan, erabilerak bermatzeko giltzetako bat hiztun kopurua da, eta emaitzetan ondo ikusten da: zenbat eta zonalde euskaldunagoa izan erabilerak gora egiten du. Esate baterako, ezagutza %25-%50 artekoa den tokietan erabilerak %14-15koa da. Euskararen ezagutza %75-%100koa den zonaldeetan erabilerak %66koa izan da.

Klusterraren txostenean nabarmentzen den beste datua da euskara gehien erabiltzen dutenak 15 urtetik beherakoak direla. Adin tarte horrek ordea, adin piramidean pisu gutxiago du.

Honelako albisteak egunero irakurtzeko, jaso hari@DOAN e-postaz: www.argia.com/harpidetza_haria.php

TALAIAN

Pribilegiatuenak zergapetu behar dira

“Ez dago beste irtenbiderik, ez dago murrizketa sozialak ezartzea beste erremediorik”. Horrelaxe justifikatzen dute euren burua ohiko agintariak, izan sozialdemokratik, izan eskuinekoak. Aitzitik, inposatu diguten eta jasaten ari garen doikuntza soilaren, basatiaren eta antisozialaren aurrean, badaude alternatibak. Bai teoriarik, baita praktikan ere. Subiranotasun faltagatik euskal herritarrok ere Espainiako eta Frantziako estatuen politikak sufritu behar ditugu. Bada, joan den astean, euren gobernuak defizita murrizteko zerga berriak iragarri zituzten.

Frantziako Gobernuak erabaki du, beste neurri batzuen artean, ondarearen gaineko zergak zituen salbuespenak kentzea, eta 2.300 milioi euro biltzeko asmoa du neurri horrekin; BEZaren igoera bertan behera utziko du; enpresariak ordu estrak kotizatzean zituzten salbuespenak kendu egingo ditu -1.000 milioi euro lortuko ditu horrela-; 2012an 300 milioi euro eta 2013tik aurrera 1.000 milioi euro ekarriko dizkion dibidenduen gaineko %3ko tasa sortuko du; akzioen gaineko aukeren zerga (*stock options*) %22tik %40ra igoko du; eta abar. Aldiz, Espainiako Gobernuak 30.000 milioi euroko murrizketak egingo dituela esan du, BEZa igoz, autopisten eta erregaien gaineko zergak igoz, pentsio sistema erreformatuz eta “gastu publikoan murrizketa gogorra” eginez. Horretarako, 300.000 lanpostu publiko ezabatuko litzuke eta elkarte publikoak pribatizatu.

Bi adibide horiekin ikus daiteke oso garbi nola erabakitzen den politika fiskala. Erabaki erabat ezberdinak dira: Hollandek pribilegiatuenei ordainaraziko die krisia; Rajoyk, ahulenen kontra ekin du berriz ere. Bistakoa da badaudela beste alternatiba batzuk, Frantziako Gobernuarenak baino sakonagoak ere bai!

Juan Mari Arregi

